

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

**НЕРУБАЙСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«ШКОЛА-ГІМНАЗІЯ»**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Одеса – 2022

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано Вченою Радою
Державного закладу
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
Протокол № 9 від 25 лютого 2022 р.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» Олексій Анатолійович Листопад

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Одеського
національного університету імені І.І. Мечникова Ірина Петрівна Анненкова

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник
наукових праць / редкол. О. Я. Чебикін та ін. Одеса: Університет
Ушинського, 2022. 190 с.

© Кафедра педагогіки
Університету Ушинського, 2022
© ЗЗСО І-ІІІ ступенів Нерубайський НВК «школа-гімназія»
Нерубайської сільської ради, 2022

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ВИМОГИ НУШ

А.В.Немазенко,

вчитель початкових класів,
ЗЗСО І-ІІІ ст. Нерубайський НВК «школа-гімназія»
Нерубайської сільської ради
Біляївського району Одеської області

Сьогодення вимагає компетентнісного підходу до навчання, яке є освітянською реалією. Виконання цих завдань потребує розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватися в житті суспільства. Саме ці пріоритети лежать в основі реформування сучасної загальноосвітньої школи, головне завдання якої — підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильні рішення у конкретних навчальних, життєвих, а в майбутньому і професійних ситуаціях.

Тому актуальним завданням сучасної школи є реалізація компетентнісного підходу в навчанні, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості [3].

Результатом такого процесу має бути сформованість загальної компетентності людини, яка включає сукупність ключових компетенцій і є інтегрованою характеристикою особистості.

Реформа української школи спрямована на переорієнтування процесу навчання на розвиток особистості учня, навчання його самостійного опанування нових знань. Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення взаємин, що зумовлюють принципові зміни в організації навчання, яке має спрямування на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань та вмінь учнів [2].

Про компетентнісний підхід до формування змісту освіти зазначено в Державних стандартах освіти, його реалізовано в Критеріях навчальних досягнень учнів. Під компетентнісним підходом розуміють спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (базових, основних, надпредметних) та предметних компетентностей особистості [1].

Поняття *компетентність* традиційно вживають у значенні *коло повноважень*, а компетентність пов'язана з обізнаністю, авторитетністю,

кваліфікованістю, тому в педагогічному сенсі доцільно застосовувати саме термін *компетентність* [3].

Можливості, що відкриває компетентнісний підхід:

- самостійне опрацювання інформації;
- розуміння й усвідомлення інформації;
- залучення власного досвіду;
- мотивація саморозвитку;
- саморозвиток і самоосвіта;
- готовність та потреба навчатися упродовж усього життя;
- узагальнення власних знань;
- організація власних прийомів навчання;
- постійне самовдосконалення;
- організація самоосвітньої діяльності;
- залучення та збагачення власного досвіду;
- підтримання пізнавального інтересу;
- потреба в нових знаннях, визначення перспективи діяльності;
- співвіднесення теоретичних знань із практикою [1].

Наскрізні освітні лінії – один із головних трендів сучасної освіти. Це соціально значимі надпредметні теми, які є інструментом формування у школярів уявлення про суспільство в цілому. Також вони допомагають розвивати здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях, формувати світогляд. Наскрізні змістовні лінії це:

1. Екологічна безпека та сталий розвиток. Їх метою є формування соціально активних особистостей, які розумітимуть екологічні проблеми та робитимуть усе можливе для збереження довкілля.

2. Громадянська відповідальність. Її мета – формування відповідальних членів громади і суспільства, які розуміють механізми і принципи його функціонування, готові до співпраці та при цьому толерантні.

3. Здоров'я і безпека. Її завдання – формування розуміння важливості здорового способу життя та створення довколо себе безпечного середовища.

4. Підприємливість і фінансова грамотність. Основне завдання – забезпечити розуміння практичних аспектів фінансових питань, розвиток лідерських ініціатив та здатності успішно діяти у сучасному середовищі[3].

Наскрізні освітні лінії у початковій школі – ключові компоненти програми НУШ. Їх вивчення та застосування передбачає формування наступних наскрізних умінь у школярів:

- розв'язання проблем;

- критичне мислення;
- творче мислення (креативність)
- співпраця;
- ефективне спілкування;
- розвиток власного емоційного інтелекту;
- дослідження;
- організації своєї діяльності;
- рефлексія;
- вдумливе читання [2].

Виникає питання – які інструменти розвитку наскрізних умінь обрати? Це цілком залежить від учителя та від завдань, які він ставить перед собою. У будь-якому разі головне завдання – продемонструвати дітям, наскільки важливо (а також цікаво!) не просто отримувати знання, а й використовувати їх на практиці.

Зазначаємо рекомендації щодо розвитку наскрізних умінь учнів:

1. Сприяти формуванню в учня загальнолюдських, національних цінностей і механізмів функціонування у суспільстві;
2. Керуватися морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці;
3. Виховувати учня, як духовно, емоційно, соціально так й фізично як повноцінного члена суспільства, який здатний дотримуватися здорового способу життя та формувати безпечне життєве середовище [3].

Висновки. Щоб бути успішною людиною в сучасному суспільстві, недостатньо володіти певною сумою знань у тій чи іншій галузі. Важливо, щоб дитина, яка закінчує школу та йде у доросле життя, не була пасивним об'єктом. Могла б самостійно знайти потрібну інформацію; обмінятися думками щодо певної проблеми з іншими людьми; брати участь у дискусії, знаходити переконливі аргументи; виконувати різні соціальні ролі.

Сучасні учні повинні стати у дорослому житті повноправними громадянами своєї держави, що мають активну соціальну позицію. Людина повинна бути готовою до всіх труднощів дорослого життя, вона має стати щасливою та успішною, жити повноцінним, змістовним життям.

Література

1. Асмолов А.Г., Воронцова І. Моделі професійного розвитку вчителів в умовах реформи післядипломної Психология личности : общепсихологический анализ. Изд. центр «Академия», 2002. 416 с.

2. Концепція Нової української школи: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagaina>

З.Сидоренко В.В. Концептуальні засади української школи: ключові компетентнісні орієнтири, освітні результати. *Педагогіка і психологія*. № 5. 2018. С.45.

АКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА НАСКРІЗНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ

Н.Ф.Пантелейчук,

вчитель початкових класів,

ЗЗСО I-III ст. Нерубайський НВК «школа-гімназія»

Нерубайської сільської ради

Біляївського району Одеської області

В новому Державному стандарті базової середньої освіти зазначено, що метою освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу [3].

Забезпечується досягнення цієї мети шляхом формування ціннісних орієнтирів учнів, ключових компетентностей і наскрізних умінь, які є необхідними кожній сучасній людині для досягнення власних цілей, успішної життєдіяльності.

В концепції НУШ зазначено, що «ключові компетентності і наскрізні уміння створюють «канву», яка є основою для успішної самореалізації учня – як особистості, громадянина і фахівця» [1]. Нинішнє інформаційне суспільство вимагає від людини вміння орієнтуватися в інформаційних потоках, освоювати ефективні технології, самонавчатися, шукати та використовувати нові знання, володіти такими якостями як універсальність мислення, динамізм, мобільність. Змінюється світ, школа має дати таким учням не лише базові знання з різних галузей, а й розвивати їхні навчально-пізнавальні інтереси і здібності, озброїти їх навичками та вміннями, які будуть потрібні у майбутньому.